

שאלות ומשימות

- 1 מהו נושא השיר?
- 2 מהי עמדתה של הדוברת השרה על חברות?

3 מהי מטרתה של הדוברת השרה?

○ א. להבליט שיש חברים של אמת, שאינם תלויים באינטרסים.

○ ב. למתוח ביקורת על חברים זמניים.

○ ג. לשבח חברים של מזל.

4 בשמונת הטורים הראשונים יש ארבעה זוגות.

בחר בשני זוגות והסבר אותם.

5 ציין את ההבדל שבכל זוג.

(האם יש השלמה, השוואה, ניגוד, דמיון? ציין והסבר).

6 בטור התשיעי מדובר על חברות.

מה ההבדל בין חברים לבין חֲבֵרוֹת?

7 **”צא וראה – איזוהי הדרך הישרה שידבק בה האדם.”**

רבי יהושוע אומר – חבר טוב.

רבי יוסי אומר – שכן טוב...

ורבי אליעזר אומר – לב טוב... (אבות ב', ט"ו).

”חבר טוב” הוא אחת הדרכים שקובעת המשנה בלשונו של רבי יהושוע שהיא **”דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל”**. האם אתה מסכים? הסבר.

8 **”הלומד מחברו פרק אחד או הלכה אחת או פסוק אחד או דבור**

אחד או אפילו אות אחת, צריך לנהג בו כבוד.” (אבות ו', ג').

”יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך, וכבוד חברך כמוך רבך,

ומורא רבך כמוך שמים (مخافة الله).” (אבות ד', י"ב).

כיצד יש להתייחס לחבר לפי המשניות הנ"ל? האם אתה מסכים?
נמק.

9 "יקנה אדם חבר לעצמו שיאכל עמו, וישתה עמו, ויקרא עמו, וישנה עמו, וישן עמו, ויגלה לו כל סתרו." (אבות דרבי נתן).

מה הם תפקידי החבר לפי המשנה שלמעלה?

10 "המקבל את חברו בספר פנים יפות, אפלו לא נתן לו פלוס, פאלו נתן לו כל מתנות טובות שבעולם." (אבות דרבי נתן י"ג).

כיצד צריך האדם לקבל את פני חברו?

11 "יש חברים של תמיד".

מהמילה "תמיד" נוצרו שני ביטויים שימושיים מאד:

☐ א. לתמיד.

☐ א. אחת ולתמיד.

ציין את משמעותם ושבצם במשפטים.

● אנפורה = تکرار الصّادرة

הצירוף "יש חברים של" חוזר בראשי כל הטורים של השיר.

חזרה של מילה או צירוף בראשי שני טורים תכופים או יותר נקראת **אנפורה**. החזרה מבליטה עוצמה רגשית חזקה. היא מתאימה להבעת רגשות, התלהבות, תוקפה, תלונה או אבל.

יש חברים של

יש חברים של

8

יש חברים

שאלות ומשימות

12 יש חברים של "לקחת":

הביטויים הבאים מהשורש "ל-ק-ח".
מצא את הפירוש מהעמודה השמאלית:

שוחח עם פלוני	לקח אישה
למד לקח	לקח דברים עם פלוני
התנקם	לקח את לבו של פלוני
נשא אישה	לקח מוסר
שמע משהו	לקח נפשו
פיתה אותו	לקח נקם
המית אותו	לקחה אוזנו

13 קרא את השיר הבא וענה על השאלות שאחריו:

הביישן

שלומית כהן

הוא עומד ליד הדלת הסגורה,

הידים בפסים או בצד החגורה,

עומד ומסתכל

מתביש לדפק או לצלצל

מתביש לענות, מתביש לשאל,

מתביש להשמיץ קול.

הוא מסתכל בילדים ולא משחק

תמיד שותק, בקושי צוחק,

תמיד נשען על גדר או קיר,

זורקים לו כדור באויר,

הוא תופס ומחזיק טובה

ומתביש להחזיר.

8

יש חברים

שאלות ומשימות

א. תאר את התנהגותו של הביישן
בשיר?

ב. איך אתה מרגיש כלפיו?

ג. איזה סוג של חברים הוא צריך?

ד. הדגם לאנאפורה מהשיר.

כדאי לדעת: ניבים

בושה רבה, אכזבה, ביישנות خزي، عار، خيبة، حياء	בִּשְׁת פָּנִים
נכלם ומבויש خائب ومُهان	חֲפוּי ראשׁ
השפיל עיניו והסתיר פניו מבושה طأطأ رأسه خجلا	כָּבַשׁ אֶת פָּנָיו בַּקֶּרֶקַע
פניו הפכו צהובים מרוב בושה או צער اصفر وجهه خجلا	נִתְכַרְכְּמוּ פָּנָיו
פניו הפכו חוורים מבושה או צער شحب وجهه خجلاً أو حزناً	חִוְרוּ פָּנָיו

14 שבץ שני ניבים במשפטים.

השווא

השווא () עשוי לציין אפס תנועה או תנועה חטופה.

שווא נע בא:

- א. בראש המילה: יָלָדִים.
- ב. השני משני שוואים רצופים באמצע המילה: יִלְמְדוּ.
- ג. אחרי תנועה גדולה בהברה לא מוטעמת: הוֹלָכִים
- ד. תחת אות דגושה בדגש חזק: מְכַבְּדִים
- ה. תחת אות ראשונה מבין שתי אותיות זהות רצופות: בָּרַרְרִי, אֵלֵלֵי.

זכור: שווא שמקורו בתנועה הוא שווא נע

דוגמא: יִדְרְשׁוּ, לומדים, מסרְתָּן

אשנב

שוא נח בא:

- א. בסוף המילה: שלמַת, נִפְטָ (שני שוואים רצופים בסוף המילה – נחים).
- ב. אחרי תנועה קטנה: הַלְבִּיֶשָׁה; לְמַדְנוּ.
- ג. בכל הברה מוטעמת (בין אם התנועה קטנה ובין אם היא גדולה):

יְכַלְתִּי

סִפְרָתִי

● שווא מֶרְחָף:

בעברית לא יבואו שני שוואים נעים (או נע וחטף) רצופים, לכן השווא הראשון הופך לתנועה קטנה, והשני הופך לשווא מרחף, כלומר הוא נח בהיותו אחרי תנועה קטנה, ונע לפי מקורו.

דוגמאות:

- צורת העתיד בגוף נוכחת היא תכתבי, צורת הציווי כתבי גזורה מן העתיד:

תִּכְתְּבִי ← כְּתִבִּי ← כְּתִבִּי = השווא תחת הת' הוא שווא מרחף.

- צורת הנסמך ברבים:

מְלָכִים ← מְלָכִי ← מְלָכִי ← מְלָכִי = השווא מתחת האות ל' הוא מרחף (במקורו היה נע).

זכור: כל פגישה בין שני שוואים נעים יוצרת שווא מרחף

הערה:

- אותיות בגד"כפת רפות אחרי שווא מרחף: שְׁכָבוּ; יֵעָרְכוּ.

- בשם-הפועל עם ל' בבניין קל השווא מתחת לפ' הפועל הוא נח, על כן יבוא דגש קל באותיות בגד"כפת , למשל:

לְשַׁבֵּר

לְזַכֵּר

15 ציין את סוג השווא:

בְּבִקְרָאִי נֹסֵעַ לְבֵית הַסֵּפֶר.

מִחֹר נִלְמַד דְּבָרֵי הַיָּמִים.

הַתְּלָמִיד נִזְכָּר כִּי הוּא שָׂכַח לְשַׁלֵּם אֶת מִחְיָר הַסֵּפֶר.

הַבָּנוֹת הִתְאַסְּפוּ לִרְאוֹת אֶת הַצֶּפֶר.

הַמֶּלֶכָה נִכְחָה בְּטָקֶס חִלּוּקַת הַתְּעוּדוֹת.